

“El Dalai Lama transmet la importància del valor humà”

26-04-2007

THUBTEN WANGCHEN
Director de la Casa del Tibet

per **Albert Lladó**
Periodista
Fotografia: Albert Lladó

“El budisme també simbolitza la saviesa, i la intuïció,
de la dona”

“Al 1959 els comunistes xinesos van assassinar a
més d’un milió dos-cents mil tibetans”

“Encara avui, els xinesos et poden detenir si tens
una fotografia del Dalai Lama a casa teva”

Web: Fundació Casa del Tibet de Barcelona
<http://www.casadeltibetbcn.org>

El monjo tibetà a l'exili Thubten Wangchen va fugir del Tibet quan tenia només quatre anys, després que els xinesos mataren a la seva mare i a més d'un milió de persones en una ocupació cruel i sagnant. Després de viure la seva infantesa als carrers de la Índia, amb extrema pobresa, va entrar a una escola on va aprendre la llengua i la cultura del seu país. Als setze anys, es converteix en monjo i aprèn, de primer mà de l'actual Dalai Lama, què vol dir ser budista. És el mateix Dalai Lama qui el demana que vingui a Catalunya a explicar la situació actual del tibetans. Ara ja fa més de vint anys que és el director de la casa del Tibet de Barcelona.

Thubten Wangchen ens ensenya la biblioteca i les sales on fan ioga i meditació. Porta la típica toga de monjo i, encara que té més de cinquanta anys, camina amb una vitalitat admirable. Es mou d'un costat a l'altre i, finalment, entrem al seu despatx. Just abans de que arribéssim, estava consultant a Internet, amb horror, les noves repressions a nens tibetans. Parla clar i, encara que constantment fa bromes de tot, se'l nota molt preocupat per la situació del seu país. Wangchen vol dir en alt com a la Xina encara persegueixen a la gent que lluita per conservar la identitat tibetana.

-Què li va passar a la seva mare, al 1959, quan els xinesos van entrar al Tibet?

L'any 59 és l'any de la invasió del Tibet pels xinesos. Una invasió molt dura, amb gran violència i sang. De fet, només aquell any, els comunistes xinesos, van assassinar a més d'un milió dos-cents mil tibetans. I sí, la meva mare va ser una víctima més d'aquests assassinats.

-Per què mataven abans a les dones que als homes?

Les dones tibetanes van fer una gran força, unint-se, per demanar la llibertat del Tibet. Han sigut gran molt reivindicatives i han portat, d'alguna manera, la iniciativa. Però també es van perseguir als Lamas, als monjos, i a tothom en general que defensés la identitat tibetana. Nosaltres, encara, recordem l'any 59. És una data inoblidable, desgraciadament.

-Al mateix 1959, de nit, fuig a Nepal amb el seu pare i els seus dos germans. Què recorda d'aquells dies?

Jo tenia quatre anys, i el meu pare em deia, recordo, que a la meva mare l'havien matat. Em deia, constantment, que hi havia molt de risc i ens va portar sobre d'ell tota la nit, al costat dels meus germans. No hi havia carreteres, ni llum, i em demanava que no plorés. Ens amagàvem sota dels grans arbres per a que els xinesos no ens trobessin. Ens vigilaven des de les muntanyes, amb prismàtics, i disparaven al mínim moviment. Caminàvem de nit, i ens amagàvem de dia. Va ser molt dur.

-Allà, els sikhs de Katmandú els van ajudar. Què va aprendre d'aquella experiència?

Aquesta gent és pobre, però ens van atendre de manera increïble. Ens van obrir totes les portes. Després, com el Dalai Lama va poder arribar a la Índia, tots els tibetans volien marxar allà. El meu pare em va portar. Índia també era molt pobre, però la seva gent, i el seu govern, va ser molt amable amb nosaltres. Ens van protegir, però la pobresa era extrema. Jo mateix vaig viure sis o set anys al carrer, menjant qualsevol cosa. El Dalai Lama va insistir al govern indi la importància de rescatar del carrer a aquests nens tibetans, i crear una escola. Jo, a la mateixa Índia, vaig aprendre la història del Tibet, la meua llengua, la filosofia, l'art i la cultura. Naturalment, estem molts agraïts a la Índia per aquest tracte.

-Als 16 anys entra en un monestir i estudia budisme. Per què?

Quan estava a l'escola, els professors Lamas eren molt especials. Els professors indis eren molt durs, i ens pegaven si no havíem estudiat. El Lamas sempre tenien un somriure, i ens donaven consells per a desenvolupar la nostra pau interior, la cerca de la bondat i la compassió. Vaig veure que això era un bon futur, que m'agradava aquesta manera d'entendre la vida. Als setze anys vaig prendre la decisió, i he durat fins ara (riu).

-Què vol dir ser Lama i que vol dir ser monjo?

Són terminologies diferents. No tots els monjos són Lamas. Ni tots els Lamas són monjos. Lama vol dir ser un mestre espiritual, i el monjo no té per què ensenyar. De fet, hi ha algun Lama laic. Gent casada que té un profund coneixement i es dedica a ensenyar al demés. Jo sóc un monjo budista que, en segons quin moment, em dedico a ensenyar a algú. Llavors, em converteixo en Lama. El Dalai Lama és la màxima expressió del mestre espiritual, capaç d'ensenyar a tothom per la seva gran saviesa. Transmet la importància del valor humà.

-Si un laic pot ser Lama, per què un monjo no es pot casar?

Algú solter, com jo, i que practica el celibat, té més temps per a dedicar a la meditació i més llibertat. Tens més temps per a estudiar i treballar el teu interior. Això, és clar, no significa que un home o una dona casada no puguin ensenyar grans valors als seus fills, però els monjos es poden concentrar més en la reflexió.

-Com imagina la seva vida sense el budisme?

Nosaltres renunciem a moltes coses, però és una vida meravellosa perquè et pots concentrar més en tu mateix. Si tu estàs bé amb tu mateix, podràs donar més als altres. És veritat que per a molta gent, avui en dia, ser monjo és una tortura: hi ha moltes atraccions mundanes, i les coses materials no donen la felicitat. Però, en definitiva, ser monjo és molt positiu, però ser laic també ho pot ser.

-I no li sembla injust que el paper de la dona hagi sigut molt menys rellevant que el de l'home?

Pel budisme, l'home i la dona són iguals. Sí que és cert que històricament, tradicionalment, les dones mateixes han volgut dedicar-se a la família. Les dones prefereixen dedicar el seu temps a fer-se càrrec dels fills. No és que el budisme negui la capacitat espiritual de les dones, sinó que aquestes han adoptat aquest rol.

-Si és un aspecte purament de la tradició, llavors podem pensar que en vint anys podem veure un Dalai Lama dona?

Molts cops el Dalai Lama ha dit que per què no. Per què no. Fins ara, el paper espiritual de prestigi ha estat dels homes, però al futur és possible. Ara les dones tenen més llibertat i això està canviant. Per què no. El budisme també simbolitza la saviesa, i la intuïció, de la dona.

-Ara ja fa més de 20 anys que va venir a viure a Barcelona. Creu que la cultura catalana entén el patiment de la cultura tibetana?

Les societats són molts diferents. Occident es preocupa més per la tecnologia. Hem perdut molt, aquí, el valor espiritual. El diner s'ha convertit en el valor fonamental, la compra i venda, la publicitat, ... La gent té moltes més coses que abans: cotxes, roba, béns materials, ... però pateixen més. És un món molt competitiu.

-Però Catalunya també ha patit la persecució de la seva identitat.

Sí, ens entenen. És veritat. Catalunya ha ajudat al Tibet. La Generalitat, Ajuntament, Diputació, ... ens han recolzat. Però quan demanem ajudes econòmiques... no oblidem que són catalans... (riu). Però és cert que Catalunya ha patit la mateixa experiència i per, això, amb poques paraules ens entenen.

-I com és la situació avui, al Tibet? Encara hi ha tanta repressió?

Molta, molta, molta. No es parla, però la situació és molt greu. Estic intentant anar a TV3 per a explicar la situació a tots els catalans. Volem parlar clar. Volem explicar què està passant avui. Aquestes setmanes, hi ha molts nens escapant per les muntanyes... els xinesos els persegueixen i els disparen. Estan matant a

gent. Aquest nen (m'ensenya una fotografia d'un nen anomenat Gedun Choekyi Nyma) és el presoner més jove del món. Ara té disset anys i porta des dels sis a la presó pel simple fet de ser tibetà. Va desaparèixer amb els seus pares i germans. Quan avui diuen que la Xina té llibertat d'expressió... tots són "contes xinesos" (riu). Encara avui, els xinesos et poden detenir si tens una fotografia del Dalai Lama a casa teva.

-Quins són els seus objectius com a director de la Casa del Tíbet de Barcelona?

Donar a conèixer la nostra cultura, les nostres riqueses, el nostre art. No pretenem vendre el budisme. Cadascú és lliure per entrar i preguntar-nos.

-Algú que no sigui budista pot venir a la Casa de Tibet a fer algun curs de relaxació, per exemple?

Sí, és clar. Ve molta gent catòlica a fer cursos de ioga. De fet, la majoria no són budistes, però són gent que vol escoltar un missatge de pau.

-Per acabar, hi ha una recepta per a la felicitat?

T'has de preguntar qui ets tu, què tens tu i què fas tu. No actuis en contra del demés, no parlis malament dels teus veïns. Ningú és perfecte, i tot el món vol ser feliç. El missatge de Jesús i el missatge de Buda és el mateix: no fer mal als demés i ser feliç a través de la compassió. No importa la teva religió, sé bona persona, de cor. I estaràs en pau, feliç, segur.